

2015

Mykolo Romerio
universitetas

Akademinės etikos
centras

[NAUJIENŲ ARCHYVAS]

Šioje naujienų suvestinėje pateikiamos 2015 metų universiteto naujienos, susijusios su akademinės etikos skatinimu, bei šalies ir užsienio renginiai ir tyrimai akademinės etikos srityje.

2015 | SAUSIS

Universitete vyko akcija „3 min. apie AE“, organizuota kartu su MRU SA. Joje kelti diskusiniai klausimai sulaukė šių atsakymų:

Kas yra akademinė etika mūsų universitete?	Sąžiningumas (absoliuti dauguma); pagarba; puikus, gražus dalykas; paskaitų lankymas; vertybės; tvarka; žinių vertinimas; tolerancija; dora; drąsa.
Kuri akademinės etikos vertybė, įrašyta mūsų universiteto vidaus tvarkos taisyklėse - atsakomybė, dora, teisingumas, pagarba ir drąsa - reiškiasi silpnai?	Drąsa ir atsakomybė (absoliuti dauguma); dora; pagarba; sąžiningumas; nusirašinėjimas.

Akcijoje dalyvavusių studentų atsiliepimai:

"Rimčiausiai į vykdomą apklausą reagavo dėstytojai ir vyresnieji studentai. Pirmakursių reakcija buvo kiek kitokia, pokalbis su pirmakursiais truko daugiau nei 3 minutes. Manome, dėl to, jog į šią apklausą jie pažiūrėjo nelabai rimtai. Darbuotojai - vieni žinojo ir atsakė, kiti atsisakė dalyvauti ir paprašė išeiti!!!"

"Manome, kad reikia daugiau tokių apklausų. Tokia akcija duotų daugiau naudos, jeigu įtrauktume daugiau pirmakursių (kad suprastų, jog Akademinis sąžiningumas yra tikrai labai rimta)."

2015 | VASARIS

2015 m. vasario 3 d. vyko diskusija apie akademinę etiką, organizuota kartu su Akademiųjų reikalų centru.

Diskusijos programa:

1. Tyrimo "AE MRU 2015 – 2016" pirminių įžvalgų pristatymas, tyrimo grupės vadovė - lekt. Inga Gaižauskaitė.
2. Identifikuotų nesąžiningo elgesio atvejų aptarimas, Akademiųjų reikalų centro Studijų programų ir kokybės užtikrinimo grupės vadovė dr. Inga Juknytė-Petreikienė.

Šiai diskusijai buvo keliami tokie tikslai kaip (1) kalbėti apie akademinės etikos problemas aktualizuojant; (2) pateikti rekomendacijas. Diskusijos metu buvo suformuluotos šios rekomendacijos:

- ✓ REKOMENDACIJA (lekt. Inga Gaižauskaitė): kadangi atliekamas akademinės etikos (AE) tyrimas parodė, kad viešinimas AE pažeidimų ar kitų principinių nuostatų yra paveikus, reikia, kad universiteto viešose erdvėse būtų sisteminga socialinė reklama AE tema. *Rekomendacija skiriama* MRUSA prezidentui ir MRU Studijų programų ir kokybės užtikrinimo grupės vadovei dr. Ingai Juknytei-Petreikienei.
- ✓ REKOMENDACIJA (prof. dr. Saulė Matulienė): skatinti dėstytojus laikytis principo „nesąžiningas studentas negali būti teisininku“. Siekiant diegti panašius principus kituose fakultetuose, pvz., „nesąžiningas studentas negali būti valstybės tarnautoju“, „nesąžiningas studentas negali būti viešojo saugumo darbuotoju“, „nesąžiningas studentas negali būti finansininkas ar ekonomistas“, arba „nesąžiningas studentas negali būti edukologas ar psichologas“. Pakviesta perimti Teisės fakulteto gerą patirtį ir

pasidalinti savąja. *Rekomendacija skiriama* fakultetų prodekanams ir etikos komisijų pirmininkams.

- ✓ REKOMENDACIJA (Laima Pečkuvienė): vertinant studentus reikia, kad dėstytojo naudojami studentų aktyvaus dalyvavimo pratybose, seminaruose vertinimo ženklai (pvz., „pliusukai“, „minusukai“) studentus informuojant virstų kaupiamaisiais balais, ir taip bus išvengta didelės dalies nesusipratimų, kurie studentų pasakomi vienu argumentu, t. y. „nežinau, kodėl man parašė tiek ir tiek balų“. *Rekomendacija skiriama* dėstytojams.
- ✓ REKOMENDACIJA (dr. Inga Juknytė-Petreikienė): Akademinio sąžiningumo deklaracija: (1) įtraukti į studijų sutartį; (2) popierinę palikti tik I kursuose; (3) skaitmeninę sukurti nuo II kurso, kaip priminimą, pasirašant vieną kartą prieš pirmąjį sesijos egzaminą; (4) prasidedant egzaminui kiekvienas MRU dėstytojas turėtų supažindinti studentus su MRU Studijų rezultatų vertinimo tvarkos 24-29 p., pateikiant tai pateiktyje ir 1-2 minutes pakomentuojant. Visa tai turėtų būti numatyta egzaminų tvarkoje. *Rekomendacija skiriama* dėstytojams ir MRU Studijų programų ir kokybės užtikrinimo grupei.
- ✓ REKOMENDACIJA (prof. dr. Saulius Nefas): Fakultetų etikos komisijoms, apsvarsčius etikos pažeidimą, jį viešinti fakulteto el. puslapyje bei supažindinti dėstytojus, kad būtų žinoma, kokio tipo etikos pažeidimai yra ir kaip galima jų išvengti. *Rekomendacija skiriama* fakultetų ir institutų vadovams.

* * *

Pareikšta AEC ekspertų nuomonė dėl informacijos talpinimo MRU informaciniuose stenduose:

Universitete (koridoriuose, vestibiliuose) informaciniuose stenduose skelbiant informaciją (skelbimai, plakatai ir pan.) turi būti nurodytas skelbėjas (organizacija, asmuo) arba skelbiamos medžiagos talpinimas turi būti suderintas su informacinių stendų administratoriumi.

* * *

Studijų prorektorius dr. G. Viliūnas ir Akademinių reikalų centro Studijų programų ir kokybės užtikrinimo grupės vadovė dr. Inga Juknytė-Petreikienė pakvietė pokalbiui apie akademinį sąžiningumą universitete. Susirinko gana gausus būrys studentų ir dėstytojų. Daug buvo kalbama apie tik ką pasibaigusioje žiemos sesijoje naudotą naują – egzaminų lapų pasižadėjimą.

Auditorijoje buvo išsakytos nuomonės, kad vien pasižadėjimui naudoti visą lapą yra popieriaus švaistymas, kad minėtą pasižadėjimą galima pasirašyti tik vieną kartą. Prie diskusijos prisijungusi prof. dr. Rita Bandzevičienė atkreipė dėmesį, kad „pasirašymas (ne elektroninis, paspaudžiant klavišą, o tiesioginio kontakto metu) – studento ir dėstytojo kontraktas, toks veiksmas asmeniškai įpareigoja laikytis sutarimo kur kas stipriau nei abstraktus, bendras reikalavimas ar "nuleista" taisyklė". Toliau ji, primindama liaudies patarlę "kartojimas - išmokimo motina", akcentavo, kad daugkartinis pasižadėjimo pasirašymas padeda įsisąmoninti, aktualizuoja ir patiprina nuostatą (netgi neurobiologiškai - aktyvuojamas tas pats nervinis mechanizmas), todėl formuoja pageidaujamą įprotį – elgtis sąžiningai. Prof. dr. Rita Bandzevičienė taip pat pabrėžė, kad kadangi deklaracija įvardina pageidaujamos universiteto korporacinės kultūros moralines vertybes, šiame etape (tokios kultūros formavimosi) jos pasirašymas kiekvieno egzaminu metu nėra "per dažnas", t. y. deklaraciją pateikdamas dėstytojas ir ją pasirašydamas studentas psichologiškai integruojasi į bendros kultūros kūrimą, todėl jaučiasi labiau įsipareigoję ir atsakingi už jos puoselėjimą.

2015 | KOVAS

Akademinių reikalų centro Studijų programų ir kokybės užtikrinimo grupės vadovė dr. Inga Juknytė-Petreikienė organizavo susitikimą, kurio metu buvo suformuluoti siūlymai dėl priemonių akademiniam sąžiningumui užtikrinti:

- ✓ *Dėl akademinio sąžiningumo deklaracijos pateikimo studentams formos.*
 - MRU SA pavesti, kad atliktų I ir II studijų pakopų studentų apklausą, įtraukiant visų fakultetų studentus, dėl akademinio sąžiningumo pateikimo efektyvumo ir formos.
- ✓ *Dėl šalinimo iš Universiteto studentų sąrašų priemonių griežtinimo Studijų tvarkoje.*
 - MRU SA pavesti, kad pateiktų studentams apsvarstyti klausimą dėl šalinimo iš Universiteto studentų sąrašų priemonių griežtinimo Studijų tvarkoje.
- ✓ *Dėl egzaminų lapų kodavimo.*
 - Spręsti, kaip atlikti egzaminų lapų (tarpinių atsiskaitymų užduočių atlikimo) kodavimą mažiausiomis laiko sąnaudomis.
 - Svarstyti Egzaminų laikymo centrų įsteigimo galimybę.
- ✓ *Dėl video arba audio aparatūros naudojimo baigiamųjų darbų gynimams įrašyti.*
 - Kadangi MRU studijų rezultatų vertinimo tvarkoje 64 punkte nustatyta, kad baigiamųjų darbų „gynimo metu gali būti naudojama garso ar vaizdo įrašymo aparatūra. Šie įrašai gali būti naudojami nagrinėjant apeliacijas. Apie garso ar vaizdo įrašymo aparatūros naudojimą turi būti informuojami studentai“, reikėtų nustatyti kur ir kiek laiko bus saugomi įrašai.
- ✓ *Dėl Egzaminų tvarkos parengimo.*
 - Nuostatos dėl privalomo egzamino ar kito atsiskaitymo metu dėstytojų priminimo apie būtinumą laikytis akademinio sąžiningumo įtraukimas į Egzaminų tvarką.
 - Rasti tinkamą sprendimą, kur studentai turėtų palikti asmeninius daiktus.
 - Svarstyti Egzaminų laikymo centro įsteigimo galimybę.
- ✓ *Dėl tyrimų grupių akademiniam nesąžiningumui tirti ir tyrimų sprendimų praktikos duomenų bazės įkūrimo.*
 - Fakultetuose į tyrimo grupes įtraukti teisininkus; sukurti tyrimų sprendimų praktikos duomenų bazę, kurioje galima būtų susipažinti su ankstesnių tyrimo atvejų sprendimais.
- ✓ *Dėl dėstytojo sąžiningumo užtikrinimo deklaracijos.*
 - MRU SA pavesti, kad atliktų studentų apklausą, pas kurį dėstytoją lengviausia nusirašyti.

* * *

Skelbiamas kvietimas į konferenciją "[PLAGIARISM ACROSS EUROPE AND BEYOND](#)", vyksianti šių metų birželio 10-12 d. Brno (Čekijos Respublika).

* * *

Informuojame apie naują MRU SA iniciatyvą Facebook – sukurta tęstinė rubrika "O tu ar žinai kokia Etikos kodekso paskirtis?".

2015 | BIRŽELIS

Prasidėjo sesija ir jos metu aktualesni tampa akademinės etikos klausimai. O kaip Mykolo Romerio akademinę etiką anuomet suprato studentai?

Pasak prof. dr. Mindaugo Maksimaičio (2006, p. 126, 130, 134, 135):

- ✓ studentams “kritęs į akis profesoriaus tvarkingumas ir orumas. Į auditoriją jis įžengdavo neskubėdamas, nevēluodamas, visada tvarkingai apsirengęs”;
- ✓ “Iš egzaminuojamų studentų reikalavo nuodugnių žinių – ne vien to, ką buvo sakęs per paskaitas, bet ir kas buvo rašoma literatūroje, galima sakyti – jo paties parašytoje. Niekada neduodavome dviprasmiškų klausimų ir nesistengdavo studentų klaidinti”;
- ✓ “Vertindami studentų žinias, M. Romeris buvo objektyvus ir teisingas, bet, kilus abejonei, buvo palankus studentams”;
- ✓ “M. Romerio santykiai su studentais buvo rimti, bet draugiški. Bendraudamas su jais, profesorius buvo pabrėžtinai mandagus ir pareigingas, kreipdavosi į juos pagarbiai, bet tai nereiškia, kad būtų vengęs prireikus padaryti teisingą pastabą”;
- ✓ “Profesorius M. Romeris buvo skrupulingai teisingas. Patyręs, jog kieno nors atžvilgiu buvo neteisus, nesidrovėdavo viešai studento atsiprašyti”
(parengė Studentų mokslinė draugija)

2015 | SPALIS

Paskelbti Lietuvos studentų sąjungos atliekamo tyrimo „[Akademinio sąžiningumo indeksas 2015](#)” rezultatai. Buvo apklausta arti 3000 respondentų. Šiuo tyrimu siekta:

- ✓ nustatyti akademinio nesąžiningumo paplitimą Lietuvos aukštosiose mokyklose bei pokytyje
- ✓ nustatyti nesąžiningo elgesio motyvus ir jo valdymo efektyvias priemones

Pusė tyrimo dalyvavusių respondentų mano, kad jų fakultete paplitęs nesąžiningumas atsiskaitymų metu – nusirašinėjama, naudojamos paruoštukės („šperos“). Du iš penkių respondentų įsitikinę, kad studentai atsiskaitymų užduotis gali sužinoti iš anksto.

Šis tyrimas atliekamas jau trejus metus.

2015 | LAPKRITIS

Informuojame, kad MRU SA ir AEC lapkričio 24 d. 13.00–14.30 val. rengia AE akciją “[3 minutės apie AE](#)”. Tikslas: formuoti akademinės etikos svarbą Mykolo Romerio universiteto bendruomenės kultūroje.

Akcijos metu MRU SA atstovai užeis į auditorijas, administracijos padalinius ir paklaus: "Kaip manote, kas yra akademinė etika mūsų universitete?", "Kuri akademinės etikos vertybė įrašyta mūsų universiteto vidaus tvarkos taisyklėse - atsakomybė, dora, teisingumas, pagarba ir drausa, reiškiasi silpnai? Kodėl?".

2015 | GRUODIS

Informuojame apie gruodžio 10 d. vyksiančią [konferenciją](#), kuria susidomėjimas yra itin didelis.